

Warszawa, 19.07.2019 r.

Dot.: „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”.

Na podstawie art. 106 ust. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - *Prawo wodne* (Dz.U. z 2017 r. poz. 1566, z późn. zm.) wydane zostało rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 czerwca 2018 r. w sprawie przyjęcia „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” (Dz.U. z 2018 r. poz. 1339) tzw. *program azotanowy*, które min. określa zasady zrównoważonej gospodarki nawozowej, czy też wskazuje obowiązek posiadania planu nawożenia azotem przez określone grupy producentów rolnych. Ponadto, ustawa *Prawo wodne* w art. 105 ust. 1 określa, iż roczna dawka odchodów zwierzęcych (nawozów naturalnych) wykorzystywanych rolniczo nie może zawierać więcej niż 170 kg azotu w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych. Wielkość rocznej dawki nawozów naturalnych wykorzystywanych rolniczo ustala się zgodnie z zasadami podanymi w pkt. 1.5.1 *programu azotanowego*.

Zgodnie z założeniami *programu azotanowego*, plan nawożenia azotem jest podstawowym narzędziem do prawidłowego zarządzania składnikami pokarmowymi w produkcji roślinnej oraz jedną z najważniejszych praktyk ograniczających straty azotu z rolnictwa. Do ustalenia dawek azotu, w planie nawożenia azotem stosuje się zasady wynikające z *programu azotanowego*, w tym z załącznika 8 i 9, gdzie szczegółowo rozpisana została procedura obliczania dawki azotu oraz podane zostały przykładowe obliczenia.

Przykładowo, aby wyliczyć dawkę nawozów azotowych mineralnych stosuje się następujące podejście: dawka $N_{\min.} = \text{plon osiągalny w gospodarstwie rolnym [t/ha]} \times \text{pobranie jednostkowe azotu [kg N/t]}$ (według tabeli 10 *programu azotanowego*) – ΣN z innych źródeł $\times$ równoważnik nawozowy – korekta dla roślin uprawianych po przedplonach lub międzyplonach bobowatych (według tabeli 13 *programu azotanowego*)/0,7 (współczynnik wykorzystania N z nawozów azotowych mineralnych). Przy czym na słomę pozostawioną do zaorania można zastosować dodatkowo nie więcej niż 30 kg N/ha, o ile stanowisko przeznaczone jest pod zasiew ozimin.

Ponadto przykładowe plany nawożenia azotem zamieszczone zostały w opublikowanym w lutym br., na stronie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi pod adresem: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/zbior-zalecen-dobrej-praktyki-rolniczej-do-dobrowolnego->

stosowania, *Zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej mającym na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych.*

Należy również wskazać, iż podmiot, który zgodnie z prawem nie jest obowiązany do opracowania planu nawożenia azotem, nie może stosować dawek nawozów zawierających w swoim składzie azot, wyższych niż maksymalne ilości azotu działającego ze wszystkich źródeł, które zostały określone w tabeli 14 załącznika 9 do *programu azotanowego*.

MRiRW informuje, że *program azotanowy* nie wprowadza specjalnych/dodatkowych ograniczeń odnośnie stosowania azotu na ściernisko (słomę).

Niezależnie od powyższego w zakresie indywidualnych rozstrzygnięć odnośnie stosowania wymagań *programu azotanowego*, należy zwrócić się do jednostek doradztwa rolniczego, które zgodnie z ustawą z dnia 22 października 2004 r., *o jednostkach doradztwa rolniczego* (Dz.U. z 2019 r. poz. 896) prowadzą doradztwo rolnicze również w zakresie realizacji zadań wynikających z *programu azotanowego*. Warto również wskazać, iż w 2018 r. Centrum Doradztwa Rolniczego O/Radom przygotowało specjalną aplikację pozwalającą na dokonanie przez rolników analiz wymaganych *programem azotanowym* tj. m.in.: przygotowania planu nawożenia azotem, obliczania maksymalnych dawek azotu, czy też wyliczania wielkości miejsc do przechowywania nawozów naturalnych. Aplikacja ta jest dostępna pod adresem: <https://www.cdr.gov.pl/produkcja-rolna/program-azotanowy>.